

PISMA ŚW. FRANCISZKA Z ASYŻU

NAPOMNIENIA

W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Amen. Oto są słowa świętych napomnień czcigodnego Ojca naszego świętego Franciszka do wszystkich braci.

[1. CIAŁO PAŃSKIE]

¹Pan Jezus powiedział swoim uczniom; Ja jestem drogą, prawdą i życiem. Nikt nie przychodzi do Ojca inaczej, jak tylko przez Mnie. ²Jeśli znalibyście Mnie, znalibyście z pewnością i mojego Ojca; i odtąd Go znacie i zobaczyliście Go. ³Mówi do Niego Filip: Panie, pokaż nam Ojca, a to nam wystarczy. ⁴Mówi mu Jezus: Tak długo jestem z wami, a nie poznaliście Mnie? Filipie, kto widzi Mnie, widzi i Ojca (J 14, 6-9) mego.

⁵Ojciec mieszka w światłości niedostępnej (por. 1Tm 6, 16) i Duchem jest Bóg (J 4, 24), i Boga nikt nigdy nie widział (J 1, 18). ⁶Dlatego tylko w duchu można Go oglądać, bo duch jest tym, który ożywia; ciało na nic się nie przyda (J 6, 64).

⁷Ale i Syna w tym, w czym jest równy Ojcu, nikt nie może inaczej oglądać niż Ojca ani inaczej niż Ducha Świętego. ⁸Dlatego potępieni są wszyscy, którzy widzieli Pana Jezusa według człowieczeństwa, ale nie dostrzegli i nie uwierzyli według ducha i bóstwa, że jest on prawdziwym Synem Bożym. ⁹Tak samo potępieni są ci wszyscy, którzy widzą sakrament [Ciała Chrystusowego], dokonywany słowami Pana na ołtarzu przez ręce kapłana pod postacią chleba i wina, ale nie dostrzegają i nie wierzą według ducha i bóstwa, że jest to prawdziwie Najświętsze Ciało i Krew Pana naszego Jezusa Chrystusa. ¹⁰Poświadczą to sam Najwyższy słowami: To jest ciało moje i krew mego Nowego Przymierza [która za wielu będzie wylana] (por. Mk 14, 22. 24); i: ¹¹Kto pożywa ciało moje i pije krew moją, ma życie wieczne (por J 6, 55). ¹²Stąd Duch Pański przebywający w wiernych swoich, jest tym, który przyjmuje Najświętsze Ciało i Krew Pana. ¹³Wszyscy inni, którzy nie mają udziału w tym Duchu, a ośmielają się przyjmować je, sąd sobie jedzą i piją (por. 1Kor 11, 29).

¹⁴Dlatego: Synowie ludzcy, dokąd będziecie twardego serca? (Ps 4, 3). ¹⁵Dlaczego nie poznajecie prawdy i nie wierzycie w Syna Bożego? (por. J 9, 35). ¹⁶Oto uniża się co dzień (por. Flp 2, 8) jak wtedy, gdy z tronu królewskiego (por. Mdr 18, 15) zstąpił do łona Dziewicy. ¹⁷Codziennie przychodzi do nas w pokornej postaci. ¹⁸Co dzień zstępuje z łona Ojca na ołtarz w rękach kapłana. ¹⁹I jak ukazał się świętym apostołom w rzeczywistym ciecie, tak i teraz ukazuje się nam w świętym Chlebie. ²⁰I jak oni swoim wzrokiem cielesnym widzieli tylko Jego Ciało, lecz wierzyli, że jest Bogiem, ponieważ oglądali Go oczyma ducha, ²¹tak i my, widząc chleb i wino oczyma cielesnymi, starajmy się dostrzegać i wierzyć mocno, że jest to jego żywe i prawdziwe Najświętsze Ciało i Krew. ²²I w taki sposób Pan jest zawsze ze swymi wiernymi, jak sam mówi: Oto Ja jestem z wami aż do skończenia świata (por. Mt 28, 20).

[2. ZŁO SAMOWOLI]

¹Pan powiedział do Adama: Z każdego drzewa jedz; ale z drzewa wiadomości dobrego i złego nie jedz (por Rdz 2, 16-17). ²Z każdego drzewa rajskiego mógł jeść, ponieważ dopóki nie wykroczył przeciw posłuszeństwu, nie zgrzeszył. ³Ten bowiem jada z drzewa poznania dobra, kto przywłaszcza sobie swoją wolę i wynosi się z dobra, jakie Pan mówi i działa w nim. ⁴I tak z podszeptu szatana i z powodu przekroczenia przykazania stało się to owocem poznania zła. ⁵A za to trzeba ponieść karę.

[3. POSŁUSZEŃSTWO DOSKONAŁE]

¹Pan mówi w Ewangelii: Kto nie wyrzekłby się wszystkiego, co posiada, nie może być moim uczniem (por. Łk 14, 33); ²i: Kto chciałby zachować swoje życie, straci je (Łk 9, 24). ³Ten człowiek opuszcza wszystko, co ma, i traci swoje ciało, który siebie samego oddaje całkowicie pod posłuszeństwo w ręce swego przełożonego. ⁴I cokolwiek czyni i mówi, jeśli wie, że nie sprzeciwia się to jego woli, jest to prawdziwe

posłuszeństwo, byleby to, co czyni, było dobre. ⁵I choćby podwładny widział coś lepszego i pożyteczniejszego dla swej duszy niż to, co nakazuje przełożony, niech dobrowolnie złoży Bogu z tego ofiarę i niech stara się spełnić życzenie przełożonego. ⁶To jest bowiem posłuszeństwo z miłości (1P 1, 22), ponieważ miłe jest Bogu i bliźniemu.

⁷Jeśli przełożony wyda jakieś polecenie niezgodne z jego [podwładnego] sumieniem, wolno mu nie posłuchać, niech go jednak nie opuszcza. ⁸A jeśli z tego powodu będzie przez kogoś prześladowany, niech go dla Boga miłuje. ⁹Kto bowiem woli znosić prześladowanie niż odłączyć się od braci, ten trwa rzeczywiście w doskonałym posłuszeństwie, bo życie swoje oddaje za braci swoich (por. J 15, 13).

¹⁰Jest bowiem wielu zakonników, którym się wydaje, że widzą lepsze rzeczy do zrobienia niż te, które nakazują przełożeni; ci oglądają się wstecz (por. Łk 9, 62) i powracają do wymiotów własnej woli (por. Prz 26, 11; 2 P 2, 22). ¹¹Ci są mordercami i swoim złym przykładem gubią wiele dusz.

[4. NIKT NIE POWINIEN PRZYWŁASZCZAĆ SOBIE PRZEŁOŻEŃSTWA]

¹Nie przyszedłem, aby Mi służyło, lecz aby służyć (por. Mt 20, 28) mówi Pan. ²Ci, którzy są postawieni nad innymi, tak powinni się chlubić z tego przełożenia, jakby zostali wyznaczeni do obowiązku umywania nóg braciom. ³I jeśli utrata przełożenia zasmuca ich bardziej, niż utrata obowiązku umywania nóg, tym więcej napelniają sobie trzosi z niebezpieczeństwem dla duszy (por. J 12, 6).

[5. NIKT NIE POWINIEN UNOSIĆ SIĘ PYCHA, LECZ NIECH CHLUBI SIĘ W KRZYŻU PAŃSKIM]

¹Człowieku zastanów się, do jak wysokiej godności podniósł cię Pan Bóg, bo stworzył cię i ukształtował według ciała na obraz umiłowanego Syna swego i na podobieństwo według ducha (por. Rdz 1, 26). ²I wszystkie stworzenia, które są pod niebem, służą na swój sposób swemu Stwórcy, uznają Go i słuchają lepiej niż ty. ³I nawet złe duchy nie ukrzyżowały Go, lecz to ty wraz z nimi ukrzyżowałeś Go i krzyżujesz nadal przez upodobanie w wadach i grzechach. ⁴Z czego więc możesz się chlubić? ⁵Choćbyś bowiem był tak bystry i mądry, że posiadłbyś wszelką wiedzę (por. 1Kor 13, 2) i umiał wyjaśniać wszystkie rodzaje języków (por. 1Kor 12, 10. 28) i badać wnikliwie tajemnice niebieskie, nie możesz się chlubić tym wszystkim; ⁶bo jeden szatan poznał rzeczy niebieskie i teraz zna sprawy ziemskie lepiej niż wszyscy ludzie, chociaż mógłby być jakiś człowiek, który otrzymałby od Pana szczególne poznanie najwyższej mądrości. ⁷Tak samo, gdybyś był piękniejszy i bogatszy od wszystkich i gdybyś nawet cuda czynił, tak że wyrzucałbyś złe duchy, wszystko to zwraca się przeciwko tobie i nie należy do ciebie, i nie możesz się tym wcale chlubić. Lecz w tym możemy się chlubić: w słabościach naszych (por. 2Kor 12, 5) i w codziennym dźwiganiu świętego krzyża Pana naszego Jezusa Chrystusa (por. Łk 14, 27).

[6. NAŚLADOWANIE PANA]

¹Bracia, spoglądajmy na dobrego Pasterza, który dla zbawienia swych owiec wycierpiał mękę krzyżową. ²Owce Pana poszły za Nim w ucisku i prześladowaniu, w upokorzeniu i głodzie, w chorobie i doświadczeniu, i we wszystkich innych trudnościach; i w zamian za to otrzymały od Pana życie wieczne.

³Stąd wstyd dla nas, sług Bożych, że święci dokonywali wielkich dzieł, a my chcemy otrzymać chwałę i cześć, opowiadając o nich.

[7. ZA WIEDZĄ POWINNY IŚĆ DOBRE CZYNY]

¹Apostoł mówi: Litera zabija, a duch ożywia (2Kor 3, 6). ²Litera zabija tych, którzy pragną poznać tylko same słowa, aby uchodzić za mądrzejszych od innych i zdobyć wielkie bogactwa, i rozdać je krewnym i przyjaciom.

³I tych zakonników zabija litera, którzy nie chcą postępować według ducha Pisma Bożego, lecz pragną raczej poznawać tylko słowa i wyjaśniać je innym. ⁴I tych ożywia duch Pisma Bożego, którzy żadnej

wiedzy, jaką posiadają i pragną osiąść, nie przypisują ciału, lecz słowem i przykładem odnoszą do Najwyższego Pana Boga, do którego należy wszelkie dobro.

[8. NALEŻY UNIKAĆ GRZECHU ZAZDROŚCI]

¹Apostoł mówi: Nikt nie może powiedzieć: Pan Jezus bez pomocy Ducha Świętego (1Kor 12, 3); ²i: Nie ma nikogo, kto by czynił dobro, nie ma ani jednego (Rz 3, 12). ³Ktokolwiek więc zazdrości bratu swemu dobra, jakie Pan mówi i czyni w nim, dopuszcza się grzechu bluźnierstwa, bo zazdrości samemu Najwyższemu, który mówi i czyni wszelkie dobro.

[9. MIŁOŚĆ]

¹Pan mówi: Miłujcie nieprzyjaciół waszych [czyńcie dobrze tym, którzy was nienawidzą i módlcie się za prześladowającymi i spotwarzającymi was] (Mt 5, 44). ²Ten bowiem rzeczywiście kocha swego nieprzyjaciela, kto nie boleje nad doznawaną krzywdą, ³lecz dla miłości Bożej smuci się grzechem jego duszy. ⁴I czynem okazuje mu miłość.

[10. UMARTWIENIE CIAŁA]

¹Wielu jest takich, którzy, grzesząc lub doznając krzywdy, składają winy na nieprzyjaciela lub bliźniego. ²Lecz nie tak jest: każdy bowiem ma w swej mocy nieprzyjaciela, mianowicie ciało, przez które grzeszy. ³Dlatego błogosławiony ten sługa (Mt 24, 46), który mając w swej władzy takiego nieprzyjaciela, będzie zawsze trzymał go związanego i roztropnie miał się przed nim na baczności. ⁴Dopóki bowiem tak będzie postępował, żaden inny nieprzyjaciel, widzialny czy niewidzialny, nie będzie mógł mu szkodzić.

[11. NIKT NIE POWINIEN SIĘ GORSZYĆ GRZECEM BLIŻNIEGO]

¹Słudze Bożemu tylko jedno nie powinno się podobać: grzech. ²I jakkolwiek grzech jakaś osoba popełniaby i z tego powodu sługa Boży niepokoiłby się i gniewał, ale nie z miłości, gromadzi sobie winę (por. Rz 2, 5). ³Ten sługa wie życie prawe, wolne od przywiązań, który się nie denerwuje i nie gniewa na nikogo. ⁴I błogosławiony jest ten, który nic sobie nie zatrzymuje, oddając co jest cesarskiego, cesarzowi, a co jest Bożego, Bogu (Mt 22, 21).

[12. JAK ROZPOZNAĆ DUCHA PAŃSKIEGO]

¹Tak można poznać, czy sługa Boży ma ducha Pańskiego: ²jeśli jego ciało nie będzie wynosiło się pychą - bo ono zawsze jest przeciwne wszelkiemu dobru - z tego powodu, że Pan czyni przez niego jakieś dobro, ³lecz jeśli we własnych oczach uważałby się raczej za lichszego i mniejszego od wszystkich innych ludzi.

[13. CIERPLIWOŚĆ]

¹Błogosławieni pokój czyniący, bo nazwani będą synami Boga (Mt 5, 9). Nie może poznać sługa Boży, ile ma cierpliwości i pokory, dopóki się wszystko dzieje po jego myśli. ²Gdy zaś przyjdzie czas, kiedy ci, którzy powinni postępować według jego woli, zaczną mu się sprzeciwiać; ile wtedy okaże cierpliwości i pokory, tyle jej ma, nie więcej.

[14. UBÓSTWO DUCHA]

¹Błogosławieni ubodzy duchem, bo do nich należy królestwo niebieskie (Mt 5, 3). ²Wielu jest takich, którzy oddając się gorliwie modlitwom i obowiązkom, nękają swe ciała licznymi postami i umartwieniami, ³lecz z powodu jednego tylko słowa, które zdaje się być krzywdą dla ich ciała, lub z powodu jakiejś rzeczy, której się ich pozbawia, wzburzają się i wpadają w gniew. ⁴Ci nie są ubodzy duchem. Kto bowiem jest rzeczywiście ubogi duchem, ten nienawidzi siebie samego (por. Łk 14, 26) i kocha tych, którzy uderzają go w policzek (por. Mt 5, 39).

[15. POKÓJ]

¹Błogosławieni pokój czyniący, bo nazwani będą synami Boga (Mt 5, 9). ²Ci przynoszą naprawę pokój, którzy wśród wszystkich cierpień, jakie ich spotykają na tym świecie, dla miłości Pana naszego Jezusa Chrystusa zachowują pokój duszy i ciała.

[16. CZYSTOŚĆ SERCA]

¹Błogosławieni czystego serca, bo oni będą oglądać Boga (Mt 5, 8). ²Prawdziwie czystego serca są ci, którzy gardzą dobrami ziemskimi, szukają niebieskich i nie przestają nigdy czystym sercem i duszą uwielbiać i widzieć Pana, Boga żywego i prawdziwego.

[17. POKORNY SŁUGA BOŻY]

¹Błogosławiony jest ten sługa (Mt 24, 46), który nie wynosi się z powodu dobra, jakie Pan mówi i czyni przez niego, bardziej niż z tego, jakie Pan mówi i czyni przez innego. ²Grzeszy ten człowiek, który chce więcej otrzymać od swego bliźniego niż dać z siebie Panu Bogu.

[18. MIŁOSIĘDZIE WOBEC BLIŹNIEGO]

¹Błogosławiony człowiek, który znosi swego bliźniego z jego ułomnościami, tak jak chciałby, aby jego znoszono, gdyby był w podobnym położeniu. ²Błogosławiony sługa, który Panu Bogu oddaje wszystkie dobra, kto bowiem cokolwiek zatrzymuje dla siebie, ukrywa w sobie pieniądze Pana Boga swego (por. Mt 25, 18) i to, co sądził, że ma, będzie mu odjęte (por. Łk 8, 18).

[19. DOBRY I POKORNY ZAKONNIK]

¹Błogosławiony sługa, który nie uważa się za lepszego, gdy go ludzie chwala i wywyższają, niż wówczas, gdy go uważają za słabego, prostego i godnego pogardy; ²ponieważ człowiek jest tym tylko, czym jest w oczach Boga i niczym więcej. ³Biada temu zakonnikowi, który został wyniesiony do wysokiej godności i sam nie chce dobrowolnie ustąpić. ⁴A błogosławiony jest ten sługa (Mt 24, 46), który został wyniesiony wysoko nie z własnej woli i pragnie być zawsze pod stopami innych.

[20. DOBRY I PRÓŻNY ZAKONNIK]

¹Błogosławiony ten zakonnik, który znajduje zadowolenie i radość tylko w najświętszych słowach i dziełach Pana ²i pociąga przez nie ludzi do miłości Boga w radości i weselu (por. Ps 50, 51). ³Biada temu zakonnikowi, który ma upodobanie w słowach płochych i próżnych i przez nie skłania ludzi do śmiechu.

[21. PRÓŻNY I GADATLIWY ZAKONNIK]

¹Błogosławiony sługa, który gdy mówi, nie ujawnia wszystkich swoich spraw w nadziei nagrody i nie jest skory do mówienia (por. Prz 29, 20), lecz przewiduje roztropnie, co powinien mówić lub opowiadać. ²Biada temu zakonnikowi, który dobra, jakich mu Pan udziela, chce ludziom okazywać słowami, by zdobyć uznanie, zamiast ukrywać je w sercu swoim (por. Łk 2, 19. 51), a innym ukazywać przez czyny. ³Otrzymuje on zapłatę swoją (por. Mt 6, 2. 5. 16), a słuchacze odnoszą mało korzyści.

[22. ZNOSZENIE OSKARŻEŃ]

¹Błogosławiony sługa, który czyjeś uwagi, oskarżenia i upomnienia znosi tak cierpliwie, jakby pochodziły od niego samego. ²Błogosławiony sługa, który udzielane mu upomnienia przyjmuje spokojnie, słucha skromnie, pokornie wyznaje swą winę i chętnie wynagradza. ³Błogosławiony sługa, który nie jest skory do usprawiedliwiania się i znosi pokornie wstyd i naganę za winę, choćby się nawet jej nie dopuścił.

[23. POKORA]

¹Błogosławiony sługa, który okazuje się równie pokorny wśród swych podwładnych, jak wśród swych panów. ²Błogosławiony sługa, który zawsze pozostaje pod różgą karności. ³Sługą wiernym i roztropnym (por. Mt 24, 45) jest ten, który nie zaniedbuje pokuty za wszystkie swoje przewinienia: wewnątrz przez skruchę, a zewnątrz przez wyznanie winy i uczynki wynagradzające.

[24. PRAWDZIWA MIŁOŚĆ]

Błogosławiony sługa, który tak kochałby swego brata chorego, który nie może mu oddać przysługi, jak kocha zdrowego, który może mu pomóc.

[25. PRAWDZIWA MIŁOŚĆ]

Błogosławiony sługa, który tak kochałby i szanował swego brata będącego daleko od niego, jak gdyby był z nim i nie mówiłby w jego nieobecności tego, czego nie mógłby powiedzieć z miłością w jego obecności.

[26. SŁUDZY BOŻY POWINNI SZANOWAĆ DUCHOWNYCH]

¹Błogosławiony sługa, który ma zaufanie do duchownych uczciwie żyjących według zasad Kościoła rzymskiego. ²A biada tym, którzy nimi gardzą; choćby bowiem byli oni grzesznikami, jednak nikt nie powinien ich sądzić, bo Pan sam zastrzega sobie prawo sądu nad nimi. ³O ile bowiem większa jest ich posługa wobec Najświętszego Ciała i Krwi Pana naszego Jezusa Chrystusa, które oni sami przyjmują i sami tylko innym udzielają, ⁴o tyle większy grzech mają ci, którzy grzeszą przeciwko nim niż przeciwko wszystkim innym ludziom na tym świecie.

[27. CNOTY, KTÓRE USUWAJĄ WADY]

¹Gdzie jest miłość i mądrość, tam nie ma ani bojaźni, ani niewiedzy. ²Gdzie jest cierpliwość i pokora, tam nie ma gniewu, ani zamętu. ³Gdzie jest ubóstwo z radością, tam nie ma ani chciwości, ani skąpstwa. ⁴Gdzie jest pokój i rozmyślanie, tam nie ma ani zatroskania, ani roztargnienia. ⁵Gdzie jest bojaźń Pańska, która strzeże domu swego (por. Łk 11, 21), tam nieprzyjaciel nie ma możliwości wejścia. ⁶Gdzie jest miłosierdzie i delikatność, tam nie ma ani zbytku, ani zatwardziałości serca.

[28. DOBRO NALEŻY UKRYWAĆ, ABY GO NIE STRACIĆ]

¹Błogosławiony sługa, który w niebie gromadzi (por Mt 6, 20) dobra, jakie Pan mu okazał i nie pragnie ujawniać ich ludziom dla zdobycia uznania, ²bo sam Najwyższy okaże jego czyny tym, którym zechce. ³Błogosławiony sługa, który tajemnice Pańskie zachowuje w sercu swoim (por. Łk 2, 19. 51).

PRAWDZIWA I DOSKONAŁA RADOŚĆ

¹Tenże [br. Leonard] opowiadał, że pewnego dnia u Świętej Maryi [Matki Boskiej Anielskiej] św. Franciszek zawołał brata Leona i powiedział: "Bracie Leonie, pisz". ²Ten odpowiedział: "Jestem gotów". ³Pisz - rzecze - czym jest prawdziwa radość. ⁴Przybywa posłaniec i mówi, że wszyscy profesorowie z Paryża wstąpili do zakonu; napisz to nie prawdziwa radość. ⁵Że tak samo uczynili wszyscy pałacy z tamtej strony Alp, arcybiskupi i biskupi, również król Francji i Anglii; napisz, to nie jest prawdziwa radość. ⁶Tak samo, że moi bracia poszli do niewiernych i nawrócili wszystkich do wiary; że mam od Boga tak wielką łaskę, że uzdrawiam chorych i czynię wiele cudów; mówię ci, że w tym wszystkim nie kryje się prawdziwa radość. ⁷Lecz co to jest prawdziwa radość? ⁸Wracam z Perugii i późną nocą przychodzę tu, jest zima i ślota, i tak zimno, że u dołu tuniki zwisają zmarznięte sople i ranią wciąż nogi, i krew płynie z tych ran. ⁹I cały zablocony, zziębnięty i zlodowaciały przychodzę do bramy; i gdy długo pukałem i wołałem, przyszedł brat i pyta: Kto jest?. Odpowiedziałem: Brat Franciszek. ¹⁰A ten mówi: Wynoś się; to nie jest pora stosowna do chodzenia; nie wejdiesz. ¹¹A gdy ja znowu nalegam, odpowiada: Wynoś się; ty jesteś [człowiek] prosty i niewykształcony. Jesteś teraz zupełnie zbyteczny. Jest nas tylu i takich, że nie potrzebujemy ciebie. ¹²A ja

znowu staję przy bramie i mówię: Na miłość Bożą, przyjmijcie mnie na tę noc. ¹³A on odpowiada: Nic z tego. Idź tam, gdzie są krzyżowcy i proś. ¹⁴Powiadam ci: jeśli zachowam cierpliwość i nie rozgniewam się, na tym polega prawdziwa radość i prawdziwa cnota, i zbawienie duszy.